

مرکز مجازی امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (حجیت ظواهر)

اشترای حجیت ظن فعلی در حجیت ظهور

جلسه ۳۷۳

استاد شفیعی

اشترای ظن فعلی در حجیت ظهور:

برخی گمان کرده‌اند که حجیت ظواهر مبتنی بر افاده ظن فعلی به وفاق برای جمیع مخاطبین است، پس اگر برای یک نفر هم چنین افاده‌ای نکرد، از حجیت ساقط می‌شود. به عبارت دیگر با عدم حصول ظن فعلی، اصلا ظهوری صورت نمی‌گیرد تا بخواهیم از حجیت آن بحث کنیم.

مصنف: این ادعا باطل است، زیرا نمی‌شود بخاطر یک نفر، جمیع مکلفین را بلا تکلیف رها نمود.

نکته:

مراد از این وفاق چیست؟ منظور، موافقت ظاهر لفظ است با مراد متکلم یعنی: سامع از ظاهر لفظ، ظن فعلی

به مقصود متکلم پیدا کند.

جواب مصنف:

لفظ باید به نحوی باشد که کاشف و دال بر مراد متکلم باشد، و ظن بما هو ظن امر قائم به سامع است و ربطی به لفظ ندارد. پس امری که قائم به سامع است چگونه مقوم برای ظاهر بودن لفظ می‌شود؟ مقوم ظاهر بودن کلام در نزد اهل محاوره، کشف ذاتی از مراد متکلم است، یعنی شانیت کشف را دارد و لو برای سامع ظن فعلی حاصل نشود.

دلیل مصنف:

۱. مدرک حجیت ظاهر، چیزی جز بناء عقلاء نیست، در این بناء عقلاء همین کشف ذاتی (کشف نوعی،

ظن نوعی) معتبر است، همین ظن نوعی دلیل بر حجیت ظاهر است، و سامع نمی‌تواند عذر عدم حصول

ظن فعلی برای خودش بیاورد.

۲. لازمه اعتبار ظن فعلی، حجیت کلام برای شخصی، و عدم آن برای سامع دیگری در آن واحد است

که بطلان این توهم واضح است.